

Ҳ'әмид у
Бериван

Сәркани:

“Star of Light“ by Patricia St. John

«Һәмид у Бериван» ль гора сәһатийа
No Darkness At All һатийә һазьркьрьне.

© 2005 Bible Visuals International,
PO Box 153, Akron PA 17501-0153,
www.biblevisuals.org

Әв сәһати пеши бь Ингълизи һатә нәшъркьрьне.

Т’әрщъмәкьрьна зараве Кӧрманщийа К’авказе

© 2011 К’омәла К’ӧрдед Хвәденас т’әви SIL,
40ders@gmx.net, һ’әму дәстур п’арасти нә.

Н'эмид у Бериван

1.

Мала Н'эмид гөндәки быч'уки нава ч'ийада бу. Н'эмид көр'әки йанздәһ сали бу у шьване бызьна бу. Әү дө сал бу, баве ви мьри бу. Пәй мьрна бавер'а Н'эмид бызн хвәй дькьрн. Дийа ви жи диса мер кьрбу, ле зьр'баве ви нә мәрвәки қәнщ бу.

Р'ожәке Н'эмид бызьнед хвәва жь гөнд дәрк'әтьбу, әв ль сәр кәврәки мәзн р'уньшьбу, ч'ә'ве ви ль бызьна бу, ле мьталада ль сәр баве хвә дьфькьри. Гава баве ви һе сах бу, һынге әв йәки гәләки гөл у гәш бу. Н'эмид заньбу кө зьр'баве ви ль ви нә хвәш ә. Ле көла гьран әв бу, кө зьр'баве ви ль хушка вийә һ'әлал жи нә хвәш бу. Наве хушка ви Бериван бу. Зьр'бав гәләк щара ль ви дьхьст, ле әв йәк нә хәма Н'эмид бу. Әви т'әне дьхвәст кө хушка вийә быч'ук бәхтәвар буйа.

Н'эмид заньбу, кө көл дьле дийа вида һәйә у ви ф'әм дькьр, кө әв йәк хушка ви Бериванева гьредаи йә, ле

qәнш нъзаньбу сәбәб чь йә. һәр гав, чахе кө wi дийа хwә
өса дьдит, дьле wi жи дешийа.

Жьнәкә дьнә зьр'баве һ'әмид жи һәбу. Әw йәкә пирә п'ър'
хьраб бу. Әwe дийа һ'әмид у зар'окед weва һ'ыз нәдькьрын.
Һ'әмид нъзаньбу, гәло чьма әw wan һ'ыз накә, ле щарна жи
әwi хwәха хwәр'а дьгот: «Бәлки бона ве йәке әw һақаси
нәһәq у хьраб ә, чьмки зар'окед we т'өнәнә.»

Ве дәме дө каред быч'ук жь кери дур к'әтын у бәрбь
зәвийа гәнъм бәзин. һ'әмид жь фькьред хwә һ'ышйар бу,
да пәй wan у әw вәгәр'андьн. һынге һ'әмид дурва һәвале
хwә дит, we әw ләзо-бәзо жь гөнд те щәм wi. К'ьфш бу кө
тыштәк qәwьми йә. Чахе әw незик дьбу, һ'әмид дәнг даје
у готе: «Чь буйә? Гәло хер ә?»

Һәвал готе: «Хер ә! Чи мә шәр'а к'әтийә! Әз һатъм, чьмки
дийа тә дьхwазә, һәма ньһа тө һәр'и щәм we. Бьләзинә,
әw ль сәр канийе һивийа тә йә. Әзе хwә бьдьмә ль бәр
бьзьнед тә.»

Һ'әмид шьвдара дәсте хwә да һәвале хwә у иди тыштәки
майин нәпърси, шьвәр'ийәкә быч'укр'а һәвраз чу гөнд,
чу сәр канийе. Әw р'еда ль сәр дийа хwә у хушка хwә
дьфькьри. Әwi те дәрхьстьбу кө дийа wi һәр гав Беривана
хушка wi жь бәр ч'әве мере хwә у һевийа хwә дур дьхә,
wәки әw we нәбиньн. Әwe чьма өса дькьр? Wива нә ә'йан
бу. Әwi гавед хwә зу-зу авитьн, чьмки дийа wi ль сәр
канийе һивийа wi бу. Дө дәрданед авейә вала дәстед

веда бун у Беривана быч'ук жи пышта вева гьредайти бу.

Дийа ви гот: «Лао, зу быкэ! Ван дэрданед аве вэшерэ у быдэ пэй мын вэрэ. Гэрэ эм былэзиньн, һэгэр эз эглэ бьм, һевийа мыне бышинэ пэй мын. Эве т'ьре, эз чумэ сэр канийе, аве бык'ышиньм.»

Һэмид иди дьреж нэкър, да пэй дийа хвэ чу. Чахе эв жь мала хвэ һьнэки дур к'этын у иди нэһатьнэ к'ьфше, дийа Һэмид қиза хвэ Бериван жь пышта хвэва вэкър, эв дани сэр п'еша хвэ у Һэмидр'а гот:

«Һала р'ьнд дина хвэ быдэ хушка хвэ! Быдэ к'энандьне йан жи гөлэке нишани ве кэ!» Һэмид өса кър, ле Бериване тышт те дэрнэхьст, вир'а нэ к'энийа. Һэмид р'ьнд дина хвэ да ве у дэсте хвэ ль бэр ч'эвед ве бър - ани, ле Бериване қэт тыштэк хвэ дэрнэхьст. Бь тьрс у дэнгэки ньмьз Һэмид гот: «Гэло эв хушка мын кор э?»

«Өре лао, эв кор э.»

Эв хелэке кэр' у лал у дьле көл ль вьр р'унышти ман. Паше дийа Һэмид р'абу у гот: «Зу быкэ, көр'е мын! Эз дьхвазьм һэр'ьмэ сэр т'ьрба шех. Ль вьр эзе бона қиза хвэ дөа быкьм.» Эв һьлк'ышийан чунэ шкэфтэкэ быч'ук. К'елэка шкэфте дьр'и һэбун. Гэлэк к'ахаз у к'ьнщ нава дьр'ийеда һэбун. Ль гора э'дәтед ван, һэр кәсе кө дөа дькър, к'ахазэк йан к'ьнщэк ч'ьрьлед дьр'ийева дькър.

Дийа Һэмид һедика Бериван дани бэр дэве шкэфте. Эв чэнд щара дэвэр'уйа чу э'рде у дөа дькър. Ве гази Хвэде у Мьһәмэд п'ехәмбэр'а кър у һиви жь ван кър кө қиза ве

қәнш кьн. Пәйр'а әw р'абу у дина хwә р'ьнд да р'уйе қиза хwә ле ньһер'и. Ле ч'әвед Бериване диса надьдитьн.

Гөмана һ'әмид у дийа wi һатьбу бър'ине. Әw вәгәр'ийанә гөнд у чахе әw бәржер дьбун, иди р'о пышт ч'ийава қольби. Wана һәр дөйа жи иди заньбу кө Бериван р'ойе набинә.

Чахе кө әw р'еда дьчун, һ'әмид хwәха хwәр'а дьгот: «Бәлки хәма Хwәде нин ә, кө Бериван кор ә? Ләма шех алиқ'арийа хушка мын накә. Йан дьбә кө қиз нә гәләки қимәт ын у Хwәде дина хwә надә ван...? Ах, әв чь бебәхти йә, кө Бериване т'ө щара р'онайийе нәбинә. Әwe һәр т'ым тәрийеда бьминә.»

Һ'әмид гәләки жь тәрийе дьтьрсийа. Жер'а дьготьн, кө щьн тәрийеда дьгәр'ьн. Ләма жи әw һақас гәләки һ'әйра щики р'онайида бу!

Чахе кө һ'әмид у дийа хwәва вәгәр'ийанә сәр канийе, әwi дәрданед аве т'ъжи кьрьн у данә дийа хwә. Де бьн ван дәрданед авейә гьранда бь зә'мәт бәрбь мале чу. Һ'әмид һеди-һеди бәржер чу гьһиштә бьзьна. Бьзьн һ'әму ль дора льнгед һәвалә wi щьвийа бун у ч'әвед ван шәве мина ч'ьрайед шин дьбьрьқин. Әwi пә'рик нан да һәвалә хwә, бона алиқ'арийа wi жи р'азибун даје у паше бьзьн данә пешийа хwә ажотьн, бьрә гөнде хwә.

Әw жь чәнд малед бьч'ук дәрбаз бу, һьнге әwi дурва дәнгәки бьльнд у һерс жь мала хwә бьһист. Әw дәнге we һевийа пир бу, кө дийа wir'а хәбәрәд нәщайиз

дьготын. Чьмки мэрвэки дитьбу кө һ'эмид у дийа хwэва чубунэ сэр т'ьрба шех у гиһандьбунэ һеуийа пир, эw пе һ'эсийа бу у п'ьр' һерс к'этьбу. Эwe дьгот: «Һэй қанщьха хwэр'анэдити у фелбаз! һала қиза хwэ бинэ щэм мьн! Эзе хwэха т'эсэлийа we кьм! Тө чьма we жь мьн вэдьшери? Дэ бежэ, тө чьма дьзива чуйи сэр т'ьрба шех?»

Агьр дабу қафе we, эwe Бериван жь дэсте дийа we станд у т'эв we бэрбь ч'ьре чу. Дэстед хwэ ль сэр һ'эму бэдэна қизьке бьр - анин, wэки бьбинэ, гэло кемасийа we һэйә йан на. Эwe р'ьнд дина хwэ да сьфэте weйи бэдэw у һынге эwe те дэрхьст, кө чь һ'эwал э у бьн левада к'энийа, ле к'эне we қэлп бу у Бериване к'эт дэстпекьр гьрийа. Эwe Бериван авитэ нав дэстед дийа we у гот: «Эзе иди ньһа һэр тышти малхе хwэр'а р'аст бежьм, кө Бериван кор э!»

Гава зьр'баве һ'эмид һатэ мале, эwi нэ т'эв жьнед хwэ, нэ жи т'эв һ'эмид хэбэр да. Мина һэр гав эwi сэре хwэ кьрэ бэр хwэ, к'этэ һьндөр'е ода тэ'ри, р'уньшт у т'эне хварьн хwэст. Дийа һ'эмид нан у бьрьнщ дани бэр, йед ль сьфьре р'уньшти жи нан бьрьнщ һьлдан у хварьн. Ле бэри нанхварьне эwана готын: «Бьсмьллаһ» йане «Бь наве Хwэде». Ёса готын, wэки щьн жь wан дур к'эвьн.

Гава кө wан т'ер хвар, демар'ийа пир Бериван һьлда бьрэ щэм малхе хwэ. Эwe ч'ьра да wi у гот: «Qэнщ ле бьньһер'э!» һынге малхе мэт'эл ма, те дэрхьст кө бь р'асти, Бериван кор э. Ле эw һерс нэк'эт, дэнге хwэ бьльнд нэкьр

у жына хвэйэ дōда у зар’окед we жи нэ к’ōта. Әви һынәки хвә кәр’ кър р’унышт, паше гот: «Әве р’ynd хвэй кә! Дьбә ахьрийе әв кери мә бе.»

Дийа һәмид мә’на готънед мере хвә фә’м нәкър у гот: «Тō чь дьбежи?» Әви ле вәгәр’анд гот: «Әве быкарьбә п’арс кә. Ле әм хвәха нькарын п’арс кьн, чьмки наве мәр’а шәрм ә. Әз йәки нас дькьм кō п’арс дькә, әме we бьднә к’еләка ви. Әве ве йәкер’а қайл бә, чьмки дьле мәрьв сәр қизед кор дьшәвьтә. Әме we бьднә к’еләка ви у әве жи к’аре бьдә мә».

Әв йәк аһа бу: һ’әфтийе щарәке чахе кō базьрган дьһатьнә бажер, Бериван һе дō сали нибу, к’еләка п’арскърәкида дьданә р’уныштандьне. П’арскър йәки кор у фәқир бу у к’ьнщед қьрежә ле бун. Әв т’әви хушка һ’әмид жь сьбе зу һ’әта еваре ль сәр ә’рде р’удьнышт у п’арс дькър.

* * *

К’ар у хәбата һ’әмид әв бу, кō әви хушка хвә сьбе зу пәй тәштер’а, дьда пышта хвә дьбьрә базаре, дьда к’еләка п’арскър. Бәре еваре жи диса дьчу базаре, п’әред кō әве т’оп кьрьбу бәрәв дькьрын у хушка хвэйэ бьч’ук у к’әсьри дани мале. Чьқас дьчу, дьле һ’әмид һе ль сәр хушке дьшәвьти у әве жи п’ър’ бьрайе хвәйи мәзын һ’ыз дькър.

Һ’әмид заньбу кō Бериван гәләк жь базаре ащьз бьбу, жь

we т'оза эрде, меш-моред кө ль сэр р'уйе we дыгэр'ийан у кечед кө бэдэна we дыгэстын. Ле т'эне дэсте һ'эмидва эw дыһат, кө эwi ширьнайи хушка хwэр'а дык'ыр'и. Эwi пешийе хwэха һьнэки даласт, паше дыда we у Бериван к'елэка п'арскър т'эне дыһышт, хwэха вэдыгэр'ийа дыһат.

Бериван гэрэке һ'эта сьһ'эта чара базареда бьма, ле һ'эмид һэр гав зу дычу у ль һивийа дэнге мэлэ дыма. Гава мэлэ дэрдьк'эт у бона ньмеже гази, һ'эмид р'адьбу, дэсте п'арскър пач' дыкър у хушка хwэ һьлдьда дыһатэ мале. Гэлэк щара хушка wi сэр пыште хэwр'а дычу. Эwi заньбу кө т'эмамийа р'оже т'эне пэ'рик нан у ав дыданэ we. Ле щарна жи, чахе кө эwe гэлэк п'эрэ п'арс дыкър, һьнге пэ'рик зедэ дыданэ we. Лэма һ'эмид һэр гав дыхэбьти кө тыштэки ширьн хwэр'а бьбьра. һ'эмид гэлэки бэр хwэ дык'эт, кө хушка wi т'эмамийа р'оже к'елэка эwi п'арскъре холор дыма, ле тыштэк жь дэсте wi нэдыһат.

* * *

Шэвэке ньшкева дэнг к'этэ göhe һ'эмид, эw һ'ышйар бу. Мала wанда одэк т'эне бу у эw ль бэр диwер нава ньвинада бу; нэфэред мале т'эв һэв хэбэр дыдан. Чахе кө һ'эмид бьһист, кө wан чь гот, тьрс к'этэ дыле wi. Зьр'баве wi дыгот: «Мэщала мэ т'эне эв э, эм чь бькьн? Йэки дьн т'өнэ кө бьхwазэ we бьк'ыр'э. П'арскъре һэр'э бажарэки дьн у дыхwазэ кэч'ьке т'эви хwэ бьбэ. Эwe ле хwэй кэ.» һьнге

к'эсэрэкэ к'ур һатэ дийа һ'эмид у we гот: «Әwe бьмьрә!
Әw һе быч'ук ә! Әw йәкә бещан у бәләнгаз ә!»

Һ'эмид гәләк дьхwәст кө р'абуйа у бычуйа щәм дийа хwә
у дьл бьда бәр we, быгота: «Дәстура wә т'өнә, кө һун хушка
мын бьфьрошын!» Ле бәле әви нәwерьбу кө тыштәки бежә
у хwә кәр' кьр. һынге әви дәнге демар'ийа пир бьһист, кө
гот: «Бь р'асти, әwa кор һе qәнщ ә кө бьмьрә.»

Шәв еп'ещә дәрбаз бу, әви к'ьфш кьр кө зьр'бав у демар'и
к'этьнә хәwe. Дийа wi һе һ'ышйар бу. Әw һеди һеди
тәрийеда незики we бу у жер'а гот: «Әв йәк аһа набә. Әw
нькарын өса бькьн, бь р'асти әз наһельм кө хушка мын бе
фьротане.»

2.

Пэй ве йәкер'а хәва һәмид т'әфси нькарьбу р'аза. Дьфькьри гәло we чава бә, гава зьр'баве wi хушка wi бьфьрошә wi п'арскьрэки холор? Малда т'әне тә'ри нибу, дьле һәмидда жи тә'рийа р'әш бу у әwi he зедә дьжәнийа we тә'рийе. Чьqас qәнщ ә, кө Бериван жь тә'рийе нәдътьрсийа, чьмки әwe тө щара р'онайи нәдитийә!

Һәмид ч'әвед хwә гьртън у сьфәте п'арсәк т'әви сьфәте хушка wийә ширьн һатънә бәр ч'әва. Әwi заньбу, һәгәр Бериван дәсте п'арскьрда бьминә, әwe зу бехәда һәр'ә. Бе сәбәб әwe мә'нийа ле бьгьрә, лехә у бешинә. һәмид ван фькьрада хwә нәдьк'әтә, ч'әва нава ньвинәда he һ'ьшйар мьталада бу, wәки бона хьлазкьрьна хушка хwә р'еке бьбинә. Ньшкева диса дәнге дийа хwә бьһист, кө бь гьрин дьгот: «Ах қиза мьнә ә'зиз! Ах көла дьле мьн!»

* * *

Сьбе зу зьр'бав п'әйнәк ль һәмид хьст у готә wi: «Һәй хwәр'анәдитийе бехирәт! Дә зу р'абә, бьзьна бәр'дә!» Ч'әве һәмид бь зорәке чубунә ль сәр һәв, ле әw зу р'абу, дошәка хwә ль һәв печә у сәрч'әве хwә шушт, тә'штиа хwә пә'ри нан авитә дәве хwә у чайа хали сәрда кьр. һынге ч'әве wi де к'әт, кө зур' бьбу ль wi дьньһер'и. Әwe пе ч'әва кьр әw да фә'мкьрьне, кө әw дьхwазә тыштәки бежә.

Һәмид дәрк'әт бьзын бәр'дан у ль һәвалә хвә гәр'ийа. Чахе әв дит, нане хвә да ви, вәки диса һәр'ә бәр бьзына. һынге әви хвә ль пышт дарәкә сынце вәшарт у һивийа дийа хвә ма. Дийа ви жи зу жь мале дәрк'әт, к'әтә гоме. Һәмид һеди-һеди чу, вәки т'ө кәс ле нәбинә у паше әв жи к'әтә һьндөр'.

Дийа ви ль сәр әрде р'унышьбу у дәстар' дьһера. Һәмид дәсте хвә дани сәр мьле we, пьрси у гот: «Дайе, гәло тә р'е дит, вәки әм бькарьбьн Бериване хьлаз кьн?»

Әв ль сәр көр'е хвә вәгәр'ийа у қәнщ ль ч'әве ви ньһер'и. Көр'е we йанздәһ сали бу, әв бьч'ук у жар бу, ле we заньбу кө әв йәки сәр хвә у хвәйе созе хвә йә. Өса жи we заньбу кө ви гәләк хушка хвә һ'ыз дькьр. Әве гот: «Көр'е мьн, әре, мьн р'ек дитийә. Тө хвәха, те хушка хвә хьлаз ки!»

«Әв we чава бә? Әз т'әмамийа шәве һ'ышйар мам у әз фькьрим, ле мьн т'ө р'е нәдит. Әзе чава бькарьбьм we хьлаз кьм?»

Дийа ви дәстед хвә жь сәр дәстар' һьлдан у данинә сәр чокед ви. Әве гот: «Қәнщ гөһе хвә бьдә мьн. Чахе кө тө һе бьч'ук буйи, баве тә әз у тө бьрьн, әм чунә пышт ч'ийе сәр т'ьрба шехәки. Паше баве тә хвәст кө әм щарәкер'а жи 25 кми һәр'ьнә бажарәки. Ль вьр әви дьхвәст һьнәк тышт бьк'ьр'ийа. Әм жь сьбе зу һ'әта еваре р'е чун. Әв р'ож зәф гәрм бу, әм т'и бун у т'оза ә'рәба жи әм гәләк ащыз кьрьн, те бежи әм дьхәньқин. Щарәке мьн тө каникеда

шушти у мә һ'әwша маләкеда шәва хwә дәрбаз кър...

«Чахе әм гъһиштьнә бажер, нъгед мьн гәләк дешийан, тō жи нәхwәш к'әтбуйи. Баве тә чу базаре у әз щики ль сәр әрде р'унышти бум. Тō сәр п'еша мьн, әм бьн сийа дарәкеда р'уныштбун. Жьнәк жь бажер һат у мьнр'а гот: «Дьбә лаwе тә нәхwәш ә?» Мьн гот: «Әре, көр'е мьн т'әйе дайә.»

Әwе гот: «Р'абә, быләзинә, һе wәхт һәйә! Әм т'әв һәв һәр'ьнә мала ханьмәкә жь Ингълистане һати. Әwе дәрман бьдә тә.»

Ле мьн гот: «П'әре мьн т'өнә. Йед хәриб дәwләмәнд ьн у малед мәзында дьминьн. Дьбә мьн қәбул нәкә.» Ле әwе гот: «На хер, әw маләкә мина малед мәда дьминә. Әw бь наwе Иса Мәсиһ алик'арийа фәқира дькә. Әз баwәр дькьм, Мәсиһ сәрwере we йә.»

Һ'әмид қәнщ göһе хwә дайе. Әwi бона we сәрһатийе т'ō щара нә бьһистьбу. Дийа wi думайи кър у гот: «We жьне әз бьрьм, әм к'учед бьч'укр'а дәрбаз бун, һ'әта әм гъһиштьнә ханики кō дәрийе wi вәкьри бу. Гәләк мәрьв жь wi ханийи дәрдьк'әтьн. һьнәк жи т'әви зар'окед бьч'ук һатьбун у wан жи дәрман хwәр'а бьрьн. Мьн дит, т'ō кәс натьрсә. Әм wәхте р'астда чубун, ханьм һе ль wьр бу. Әw йәкә бәжьнбьльнд бу, п'ор'е we зәр бу у ч'әвед we шин бун. Әwе ханьме бь к'ән әм қәбул кьрьн у дәрман данә мьн. Көр'е мьн, бь wан дәрмана тō сыламәт буйи. Бь р'асти, әз ван тышта т'ō щар бир накьм.

«Ода ханьмеда шыкълэк һэбу, әw шыкъл гэлэк бэдәw бу. Wi шыкълда мәрвэк һэбу, сьфэтда өсә бэдәw бу. Лавәки быч'ук у зар'ед майин ль дора wi щьвийа бун у бе тьрс ль wi дньһер'ин. Мьн пьрс кьр, к'а әw мәрве шыкълда к'и йә? Әwe ханьме гот, кө әw шыкьле Иса Мәсиһ ә. Хwәде әw шандийә, кө һәр кәсир'а р'е вәкә, wәки быкарьбын незики Хwәде бьн. We гот: Әw мәрва қәнщ дькә у һ'әмуя һ'ыз дькә, жь мәзьна һ'әта зар'ока у жь дәwләмәнда һ'әта фәқира. Бь р'асти, һәр тышт найе бира мьн, ле әз заньм кө әw ханьм Мәсиһ һ'ыз дькә у бона ве йәке әw алиқ'арийа мәрва дькә.»

Әwe һ'әмид да бәр синге хwә у жер'а гот: «Kör'e мьн, әз заньм кө әwe бона хатьре һ'ызкьрьна Мәсиһ қиза мьн хwәй кә. Лазьм ә тө т'әви хушка хwә һәр'и щәм we.» һ'әмид ләрзи у гот: «Әзе ве йәке чава бькьм, даие? Әзе һәр'ьмә к'ө дәрә? Әз р'е ньзаньм у әз жь тә'рийе дьтьрсьм!»

Бона ве йәке дийа һ'әмид бь һургьли һәр тышт жер'а шьровә кьр, гот кө гәрәке к'ижан р'ийеда һәр'ә у чава р'әхе ч'ем нәwалер'а һәр'ә. Хьлазийеда we гот: «Чахе кө һун незики бажер бьн, бәлки ә'рәбәке р'асти wә бе. Ле һәгәр т'өнә бә, гәрә тө п'ийа һәр'и. Хwәде we тә хwәй кә.»

Дьле һ'әмид бь тьрсе т'ьжи бу, ле бәле қәт дьле wir'а дәрбаз нәбу, wәки гөр'а дайика хwә нәкьра. Әwi заньбу кө әва борще вийә у әw дийа хwәр'а қайл бу, wәки

быщер'ьбинэ. Эви хвәха бь һ'эму дьле хвә дьхвәст, кӧ хушка ви жь зьр'баве вейи хьраб у жь ви п'арскьре мьр'дар' хьлаз бә. Бона ве йәке әв һазьр бу, чь лазьм ә бона хушка хвә бькьра. Тьрса ви т'әне әв бу, кӧ бәлки әв нькарьбә алт' кә.

Пәй ве йәкер'а дийа ви әв шандә бәр бьзына у һ'эмид т'эмамийа р'оже сәр хәбәрәд дийа хвә дьфькьри у һ'эму ширәтед ве аниһә бира хвә.

Ве шәве әв диса р'анәза, дит чава һив һеди һеди дәрдьк'әвә. Чахе эви дит кӧ зьр'бав у демар'ийа пир к'этьнә хәва к'ур, әв һеди һеди у бе дәнґ р'абу, жь мале дәрк'әт у хвә пышт гоме вәшарт. Зу дийа ви һат, дәстед веда хушка ви Беривана р'азайи бу. Т'ӧ тышт хәбәр нәдан, әве қиза хвә пышта һ'эмидва гьреда. Ньшкева Бериван һ'ьшйар бу у сәре хвә бьльнд кьр, ле чахе әв пе һ'әсийа кӧ әв сәр пышта бьрайе хвә йә, әве диса сәре хвә дани сәр мьле ви у хәвр'а чу.

Дийа һ'эмид дӧ к'адә дан ван, паше ве һәр дӧ дәстед һ'эмид гьртън у әв пач' кьрьн. һ'эмид жи дәстед дийа хвә пач' кьрьн у дийа хвә һ'әмез кьр. Паше әв вәгәр'ийа, жь һ'әwше дәрк'әт у тә'рийеда да сәр р'е жь гӧнде хвә дур к'әт.

* * *

Һивэр'он бу, ле пэй дәмәкер'а әw бьн сийа даред зэй-т'унада чу у әw чэнд щара лък'өми. Әw жь тэ'ристанийе дьтърсийа, ле диса жи әw бь лэз пешда дьчу, wәки жь гөнде хwә дур к'әвә. Т'эмамийа шәве әw чун у сьбе зу, чахе кө иди р'о we дәрк'әта, әw сәкьнин. Wan нан хвар у Һәмид Бериван бьр бәр ч'әме бьч'ук, бь дәсте хwә ав да we у сәрч'ә'ве we шушт.

Р'ийа wan р'әхе ч'әме дьчу. Пышта Һәмид дешийа, ле әwi дькьр кө бәри гәрмайа р'ойе, гәрә әw һьнәки жи пешда һәр'ьн. Щарна әwi ньгед хwәйә көлә-бьрин ава ч'емда һеньк дькьр у дьшуштьн. Ахьрийе иди әw нькарьбу һәр'ә. Еш к'әтә сәре wi, пышта wi ешийа у нькарьбу қәт гавәк жи пешда бавита. Әwi хwә зәвийа гәнъмр'а гиһанд к'әт, хушка хwә дани бәр ньгед хwә у сәре хwә дани сәр мьле хwә. Әw һақаси wәстийайи бу, пе нәһ'әсийа кө әw зәви чьқас незики гөндәки бу. Әw һәр дө жи хәwr'а чун.

Ле бәле Бериван гәләк дьреж р'анәза. Әw п'ьр'анийа шәве ль пышта Һәмид р'азабу у иди we дьхwәст кө һәр'ә щәм дийа хwә. Әwe дурва дәнгәк бьһист у фькьри кө дийа we ль wьр ә. Дәнге кө we бьһистьбу мина дәнге дәстар'е дийа we бу, ләма әw р'абу у бь чәләпийа чу, жь бьрайе хwә дур к'әт. К'ьнщед we қәльшин, т'эмам пева бьбунә пач'а кайе. Әwe дәстед хwә бьльнд кьрьн, бь дәстһ'әжандьне бәрбь дәнге дәстар'ва чу у гази кьр: «Дайе, Дайе!»

Һәмид һаш жь хwә т'өнә бу. Т'эмамийа we р'оже әw к'әсьри р'аза. Чахе кө р'о дьчу ава, әw ньшкева вәщьньқи

у ль дора хwэ ньһер'и, фькьри гэло Бериван чуйэ к'ö? Тьрс к'этэ дьле ви, ле ви хwэ öнда нэкьр. һеди-һеди эw жи чэлэпийа бэрбь qэрахе зэвийева чу у бь дэнгэки ньмьз гази хушка хwэ дыкьр.

Ньшкева ч'э'ве ви ле к'эт! We эw һ'эwша малэкеда р'уньштийэ. һ'эмид дина хwэ дае, т'эмамийа щьмэ'та гöнд ль дора we т'оп буйэ у бона we qизька корэ хэриб гэлэки шашмайи бунэ. һ'эмид фэ'м кьр кö эw гэрэке хwэ вэшерэ һ'эта еваре у паше һэр'э we бьбэ хwэйи.

Чахе кö тэ'ри к'этэ э'рде у т'ö мале гöндда р'онайи нэма, һ'эмид р'абу, һеди-һеди чу we мала кö Бериван теда бу. Ви эw һьлда у т'эви we дэрк'эт. Дьле ви дык'öта у бин ле дьчькийа, ле эw бь соз у qьрарэкэ ну к'этэ р'е.

Һ'эта еваре зьр'баве ви пе бьһ'эсийа, wэки эwi Бериване һьлдайэ чуйэ у һэгэр эw пе бьһ'эсийа, we пэй р'еч'а ван к'эта. Бона ве йэке һ'эмид иди т'эне бь шэв р'ийа хwэ дыqэданд. Эw һе жь тэ'рийе дьтьрсийа, ле диса эw бь лэз р'ийа хwэйэ дурда пешда дьчу. Щарна һ'эмид у Бериван р'асти жьнед дьлр'эм дьһатын. Ван һьнэки нан у ав дыданэ ван у щарна жи р'ож эw вэдьшартын. Ле шэв эw диса дык'этынэ р'ийа хwэ. Пэй гэлэк р'ожар'а эw гьһиштынэ бажер.

Дийа һ'эмид жер'а готьбу, кö чава эw к'учэйа тэнг бьдита у чава дийа ви готьбу, һэр тышт öса жи кьр у дит. Эw һатэ незики мала ханьма ингэлиз у дит кö гэлэк зар'окед бьч'ук у бэлэнгаз дык'этынэ һьндөр'.

Хелэке шунда, h'эмид жь hьндөр'е мале дэнге стьранэке бьһист.

Дэре мале вэкьри бу у ва йэ, h'эмид эw шькьл дит, чава дийа wi жер'а готьбу. Эwi мерэк бь сьфэтэки бэдэw нава чэнд зар'окада дит. Эw зар'ок бэшэрхwэш бун у wan бь эшq ль сьфэте wi дьньһер'ин. Иди эw гьһиштьбу мэрэме р'евитийа хwэ! Эw сэр э'рде нав гэмареда р'удьньшт у һеди-һеди хушка хwэ Бериван жь хэwe h'ышйар кьр.

3.

Гава Бериван хатэ һ'ышйаркърне, әве ащъзийа хwэ дькър, чъмки бина гэмаре дьһат, гъри ле дьк'әт у we дьхwәст кӧ диса р'азе. һ'әмид дьтърсийа кӧ хэлqe ль ван бьһ'әсә у жер'а гот: «Кәр' бә, хушка мьн! һәла нәгъри! Қәнщ гӧһе хwэ бьдә сәр мьн әз чь бежъм: Гәрәке әз тә ль вьр бьһельм. һәгәр тӧ бьгъри, жьнәке бе тә бьк'ӧтә. Ле һәгәр тӧ нәгъри, әве ширьнайийе бьдә тә. Зутърәке һ'але тәйе п'ър' қәнщ бә у те ша би. Дә нәгъри!» Бериване әв йәк фә'м кър. We қәнщ заньбу кӧ к'ӧтан чь йә у әw гәләки бьр'чи бу жи. һәгәр әw нәгъри we ширьнайи бьстанда, we дьхwәст кӧ хwэ зәфт кьра.

Һ'әмид к'ьнщед we даwшандьн у бь т'ьлийед хwә п'ор'е we һ'ьлу кър у р'аст кър. Әви әwa һьлда у дани бәр дәре мала ханьме. Щарәкә дьн wi қәнщ ль шькьле Мәсиһ у зар'окед ль дора wi ньһер'и. Әви те бежи т'әхмин кър, кӧ ч'әвед Исайә бь һ'ьзкърне р'астә-р'аст ль wi у ль хушка wi дьньһер'ин. Жь һьндӧр' дәнге зар'ока хатә бьһистьне. Нә мина дәрса хwәндьна Қӧране хӧйа дьбу, ле wi ньзаньбу кӧ ван чь дькър. һьнге әви зәлал дәнге дәрсдар бьһист. Әве гот: «Йса Мәсиһ дьбежә: Әз ым р'онайийа дьнйайе; әве кӧ ль пәй мьн бе, we т'ӧ щара тә'рийеда нәгәр'ә.»

Паше wi бьһист, кӧ зар'ока әw хәбәр чәнд щара wәк'ьландьн. һ'әмид хwәха жи щарәк, дӧ щара әw хәбәр готьн у әw кърнә һ'ыше хwә, wәки р'ожәкә дьн сәр мә'на

ван хэбэра бьфькьрэ. Ынге эви п'эри нане хьлазийе да дэсте хушка хwэ, эw дани сэр э'рде у бь дэнгэки нэрм гот: «Дэ ма хатьре тэ, хушка мьнэ дэлал, бинэ бира хwэ кö мьн тэр'а чь готийэ.» Эw р'абу дэрк'эт, wэки хwэ к'учед тэ'рийеда вэшерэ. Ч'э'вед wi бь несъра т'ъжи бун у эw дьфькьри кö иди we т'ö щара хушка хwэйэ дэлал нэбинэ.

Һэмид к'уча тэ'рида р'уньшт у гэлэк бэр хwэ к'эт. Щарэкэ дьн эw хэбэред дэрсдаре һатьнэ бира wi: «Эз р'онайийа дьнийае мэ.» Һэмид заньбу кö р'онайийа һиве йан р'онайийа стэйрка чь йэ. Эви заньбу р'онайийа ч'ъра у р'онайийа р'оже чь йэ, ле эви qэт ньзаньбу кö р'онайийа дьнийае чь йэ. We чьqас хwэш у qэнщ буйа, wэки эw т'ö щара тэ'рийеда нэбуйа! Эw шэвед кö эw т'эви хушка хwэ хwэсэре хwэ р'ийа дурда дьчу, һатьнэ бира wi у эw лэрьзи. Ван шэвада дьле wi т'ъжи тьрс бу у ньһа диса эw тьрс к'этэ дьле wi.

Пышти дэмэкэ кьнр'а Һэмид дэнге зар'ока бьһист. Эw Һэму жь мала ханьме дэрк'этын. Эви сэре хwэ бьльнд кьр у бьһист кö ван ль сэр қизькэкэ кор хэбэр дьдан. Ханьме қизьк дитьбу у пьрс пьрсйар дькьр, гэлö эw жь к'ö дэре йэ у чава һатийэ бажер?

Чахе кö эw көр'ьк дэрбаз бун, Һэмид диса вэгэр'ийа wi щийе гэмаре. Wi дит кö дэре мала ханьме гьрти бу.

Ле одэкэ жорында эви р'онайи дит. Н'эмид чу ви алийе к'уче, вэки не қэнц we р'онайие бьбинэ у хвэха хвэр'а гот: «Р'онайи чь тыштэки қэнц э!»

Дэнге ван зар'ока hatэ бира ви, кө дыготьн: «Йе кө ль пэй мын бе, т'ө щара тэ'рийеда р'еда начэ.» Эв һынэки ль сэр ван готьнед баш дыфькьри у һынге хвэр'а гот: «Хвэзи эз һэр гав нава р'онайие бума. Хвэзи тэ'ри т'өнэбуйа у т'эне р'онайи һэбуйа!»

Дэмэке Н'эмид р'ьнд ль п'энцэре ньһер'и у дит кө жьнэк одеда дыгэр'ийа. Дэсте веда зар'окэк һэбу. К'ьфш бу кө эв зар'ок қэт нэ дытьрсийа у нэ дыгьрийа. Эви дэстэки бьч'ук дит, кө сэр сыфэте жьньке дычу-дыһат. һынге эви р'ьнд те дэрхьст, кө эв хушка ви йэ. Чьмки Бериван кор бу, we бь дэсте хвэ ль сыфэте ханьме дып'эланд.

Н'эмид гэлэк ша бу, кө Бериван һатьбу қэбулкьрьне, ле ви хвэха ньзаньбу кө һэр'э к'ө дәре. Лэма эв вэгэр'ийа щийе нава гэмаре, хвэ бь тышт-мышта ньхөманд, сэре хвэ дани сэр мьле хвэ у хэвр'а чу. We шэве эв көр'ьке бьр'чи у бехвэйи хэвнэк дит: хэвна хвэда эви Бериван дит. Хушка ви дэстед ви мере бэдэвда бу. Эв р'ьһ'эт бу у ви мери п'ьр' эв һ'ыз дыкьр.

* * *

Сьбе зу һ'эмид р'абу. һәwa сар бу у әw тәвзы бу. Фькьра вийә пешьн Бериван бу, ле әwi дит кө әw гәләки бьр'чи йә. Әw к'учер'а бәрбь базаре чу у ч'әве wi дәста бу, кө һьнәк нан бьбинә. Щьмә'та бажер жи зу р'абьбу у базьргана дәст бь хәбата хwә дькьр у дьканед хwә вәдькьрн. Бинәкә хwәш к'әтә позе һ'эмид у wi ф'әм кьр, кө жь wьр нә дур тыштед ширьн тенә фьротане. Әw вәгәр'ийа у дит кө we мәрвьәки к'адә ле дьхьстьн у дьфьротьн. Әw мәрьва иди дьwәстийа, чьмки гәрә әw һәр т'ьм дәст жь фьротана к'ада бькьра, wәки хwә бьгьһанда агьре фьр'не гөр' кьра. һ'эмид төрөш кьр у жь wi мәрвьир'а гот: «Ахайе мьн, гәло к'омәк wәр'а нә лазьм ә?» Әwi мәрьви қәнщ ле ньһер'и. Әwi һ'эмид бәгәм кьр у жер'а гот: «К'әрәм кә, дә хwә агьрһәвданер'а бьгьһинә у фьр'не гөр' кә. Ле һаш жь хwә һәбә, һәгәр тө дьзийе бьки, полисханә ль алийе к'учейи дьне йә!»

Һ'эмиде фәқир р'унышт у дәстпе кьр, бь һәвдане агьр гөр' кьр. Әw дәр гәрм бу у қәwата wi нәма. Ле wi қьрар кьрьбу кө бона тә'ште п'әра дәст хә у wi думайи кьр. һьнәки шунда мәрвь готе: «Бәс ә! Wәрә, к'ада бькә һьндөр'!» Пәй дө сьһ'әт хәбатер'а, wi мәрьви пьрс кьр, гот: «Гәло тә тә'ште хwарийә?» һ'эмид өса бьр'чи бьбу, әwi т'ьре кө дәнг бәр гөһе wi дьк'әвә! һ'эмид р'аст гот: «На хер, мьн тыштәк нәхwарийә у шәва дьн жи мьн тыштәк нәхwарьбу...» Wi мәрьви чәнд к'адә данә wi у

чахе кө wi дьхвар, дит кө чэнд зар’окед к’учеда сэр
эрде р’унышти бун, ль wi дьньһер’ин. Эw бе мал бун.
Э’мьре wан те бежи мина йе һ’эмид бу у к’ѳш бу, кө
эw һ’эму жи бьр’чи бун, ч’э’ве wан дэста бу.

Пэй нивройер’а эwi мэр’ви щийе хэбата хwэ дада.
Һ’эмиди хирэт бу у wi мэр’ви жер’а гот, кө эw дыкарэ
сьбе жи бе у һынэк п’эрэ у нан жи данэ wi. Һ’эмид
чу, ле эw көр’ык һатынэ щэм wi у дэст бь пьрскьр’не
кьр’н, готын: «Тө жь к’ө дэре йи? Тө чьма һати вьра?
Де у баве тэ ль к’ө дэре дьминьн? Тө хwэха ль кө дэре
дьмини?»

Һ’эмид нэхwэст кө р’аст бежэ, һын жи нэхwэст кө
дэрэwa бькэ, лэма wi гот: «Эз жь гөндэки һатымэ у
эз дьхwазьм хэбате бьбиньм. Де у баве мьн мьр’нэ,
лэма мала мьн т’өнэ.» Wана жер’а гот: «Малед мэ жи
т’өнэнэ. Тө дыкари т’эви мэ би, ле бэри э’wлын лазьм э
тө к’адэки бьк’ьр’и у ль мэ п’арэ вэки. һынге эме тэр’а
бежын, эм ль к’ө дэре һэр р’ож шиве дьстиньн.» Һ’эмид
бь лэз к’адэк к’ьр’и у чэнд зэйт’унед р’эш жи стандын.
Эw бьн дарэкеда р’уныштын у т’эви һэв хварын.

Еваре эw т’эви wан зар’ока чу у дит кө we эw чунэ
мала ханьме. Дэри вэкьри бу, ле Һ’эмид тьрсийа
кө бьк’эвэ һьндөр’. Эwi хwэха хwэр’а гот: «Һэгэр
ханьм бьзаньбэ, кө эз бьрайе Бериване мэ, дьбэк эw
иди нэхwазэ Бериване хwэй кэ.» Ле эwi кө р’онайи
у гэрмайа оде дит у бина хварьне жи һьлда, һынге

əw q̄rар к̄р к̄ö һәр'ə һьндөр'. Əwi хwəха хwər'а гот:
«Һэгәр əз q̄əт тыштəки нəбeжьм, Бериване ньзаньбə к̄ö
əз һатьмə – у əз гэлəки дьхwазьм we бьбиньм!»

* * *

Бь ви авайи һ'эмид һәр р'ож бəре еваре дьчу мала ханьме
к̄ö шиве бьхwə. У һәр евар зар'ок Хəбəра Хwəде дьбьһистьн.
Ханьм пе һ'əсийа к̄ö һ'эмид нава ван лавькада бу у бь
зарe хwəш т'əви wi хəбər дьда. Дьле һ'эмид гэлəки р'ьһ'əт
бьбу: Щəм ханьме р'онайи у гəрмайи һəбу, хварьн һəбу
у хушка вийə ширьн Бериван жи ль wьр бу! һ'але хушка
wi гэлəки хwəш бу, əw т'əмьз бу у фькьра wir'а иди q̄əт
тыштəки дьн т'өнə бу, к̄ö бона хушке дəрбаз буйа.

Ле бəле һеди-һеди һ'эмидр'а тыштəки дьн жи лазьм бу.
Ханьме зар'окар'а бона we йəке дьгот. Əwe зар'окар'а гот,
к̄ö əw мəрьве сəр шькьле һ'əму зар'ока, к̄өр' у q̄иза һ'ьз
дькə. Əwe гот к̄ö наве Wi мəрьви Иса Мəсiһ ə у шьровə
дькьр к̄ö əw жь ə'змен һатə дьне. «Əw ль ə'змен щəм Хwəде
бу, ле Əwi дəсте хwə жь бьльндайи у р'умəта хwə кьр,
һатə we дайине чава бəлəнгаз. Əw ль ə'змен бу - у чава к̄ö
һун заньн, ль ə'змен т'ö щар тə'ри т'өнə йə. Ле бəле əw һат
ве дьһиə тə'ри у щəзайе гөнeд мə һьлда сəр хwə у бона
мə сəр хач мьр, wəки мə бь хуна хwə аза кə у əм бьбьнə
п'ара wi.»

Һәмид шешъра зър'баве хвә ани бира хвә: Зър'баве ви дьхвәст кӧ Бериване бьфьрошә п'арскъра. Ви хвәха хвәр'а гот: «Һәгәр дәсте мында һәбуйа, мыне һе зәф п'әрә бьдана ви у мыне хушка хвә хвәр'а бьк'ър'ийа.»

Ханьме думайи кър, гот: «Мәсиһ дькарә мә хвәр'а бьк'ър'ә, чьмки Әви қимәте һәри мәзын у гьран дайә, аһа готи Әви жийина хвәйә бегӧнә да. Т'ӧ кәс т'ӧнә кӧ бькарьбә қимәтәки һе бьльнд бьдә. Әви һақас әм һ'ыз кьрьн, кӧ бона мә мьр. һәгәр әм бенә щәм ви у баһәрийа хвә ль ви биньн, йан һәгәр әм жер'а бежьн кӧ гӧнәд мә афу бькә у бьбә хьлазкьре мә, һьнге әһе мә бона һ'әта һ'әтайе жь тә'рийа гӧна хьлаз кә. Әви соз дайә мә, кӧ әм һ'әта һ'әтайе щәм ви р'умәта Хвәдеда бьминьн. Әв хвәха чу щәм Хвәде, вәки бона мә щи һазьр кә.»

Һәмид қәнщ гӧһе хвә да ван готьнәд ширьн. Әв зур' бьбу ль р'уйе ханьме дьньһер'и, ле щарна әви сәре хвә вәдьгәр'анд, вәки ви шькьли бьбинә. Дьле вида хвәстьнәкә к'ур һәбу, кӧ Иса Мәсиһ һе р'ьнд нас кә.

Р'ӧһ'е Хвәде ханьмева ә'йан кър, вәки лазьм ә әв һьнәки т'әви һәмид хәбәр дә. Ләма әһе жер'а гот кӧ һьнәки дьреж бьминә. Әһе дәсте хвә дани сәр мьле ви у бь дәнгәки хвәш жер'а гот. Әһе те дәрхьст кӧ һәла һе тьрс дьле вида һәйә. Ле чаһе һәмид дәнге ханьме бьһист у ани бира хвә кӧ әв жьнәкә қәнщ ә, әви дәст бь хәбәрдане кър.

Бериван кэр'-лал хwэр'а qөнщкэки одеда р'уньшт'бу. Ле дэма кө эве дэнге бьрайе хwэ б'хист, эw р'абу, дэстед хwэ дьреж кьрын у бэрбь wi hat. Эве дэстед хwэйэ жар авитэ стөкөра wi у h'эмид эw h'эмеz кьр.

Ньшкева ханьме дит, кө ван hэв дө нас дькьр у we пьрс кьр: «Гэло эw хушка тэ йэ? Qэт нэтьрсэ кө тө бежи эре. hэгэр т'ө кэс т'өнэбэ кө we хwэй кэ, эw дькарэ щэм мьн бьминэ.»

Бона ве йэке h'эмид hэр тышт жер'а гот. Wi жер'а гот чава зьр'баве ван дьхwэст, кө Бериван бе фьротане у hынге wi хушка хwэ hьлда у hat ве дэре, wэки бона we щики qэнц бьбинэ. Чахе кө wi hэр тышт гот, дьле wi р'ьh'эт бу у гэлэк жи ша бу, чьмки эwi дит кө дэстура хушка wi hэйэ, кө щэм ханьме бьминэ.

Паше ханьме гот: «Иди дэрэнг э, hэвалед тэ ньha чунэ мьзгэфте у ль wьр хwэр'а щик дитьнэ кө р'азен. Ишэв тө дькари ль wьр бьмини. Эзе Бериване текьмэ нава ньвина у паше эм дькарьн he hургьли хэбэр дьн.»

Эw дэрк'эт у h'эмид одеда т'эне ма. Эwi щара пешьн hьнэки ль дора хwэ ньher'и у ль сэр т'эхте сьнийеда гэлэк heк дитьн. hэма зу р'абу дэстед хwэйэ qьреж дьреж кьр у дө heк hьлдан бьн к'ьнщед хwэда вэшартьн, диса р'уньшт у hивийа ханьме ма. Эw зу вэгэр'ийа у гот: «K'эрэм кэ, незик бэ, wэрэ бэр р'онаийе, qөнщкда тэ'ри йэ.»

Һәмид шәрм кър у һедика гот: «Ль вьр баш ә, вьра мьнр'а һе хвәш ә.» Ханьме зу фә'м кър кө тыштәки нәр'аст буйә. We заньбу кө Һәмид жь тә'рийе дьтърсә. Ле әw чьма ньһа хвәст кө тә'рийеда бьма? Әw һатә щәм wi у жер'а гот: «К'әрәм кә, р'абә у дәстед хвә бьльнд кә.»

Һәмид иди нәһ'әжийа. Ханьме дәстед хвә кьрә бьн к'ьнщед Һәмид у ньшкева һек шкәстьн.

Бәри шуштьн у к'ьнщед ну стандьне, ханьме бь дәнгәки нәрм жер'а гот: «Һәмид, тә гөнә кър, ләма тә нәхвәст кө тө бейи бәр р'онайийе. Тә һекед мьн дьзин. Бона ве йәке щәза лазьм ә. Ле бәле чьмки әв һекед мьн бун у мьн бона ван п'эрә данә, әз дьбахшиньм тә.» У we гот: «Һәмид, әз тә һ'ыз дькьм. Әз дьхвазьм кө тө һәр гав бейи щәм мьн, ле т'әне мьнр'а соз бьдә, кө тө иди тө щара мала мьнда дьзийе нәки.»

Һәмид сәре хвә кьрә бәр хвә. Әва щара пешьн бу, кө әw жь дьзийа хвә п'ошман бьбу. Нә т'әне кө дьзийеда һатьбу гьртьне, ле әwi гәләки шәрм жи кър у соро-моро бьбу у сәр кьрьна хвә бь дьл у щан п'ошман бьбу.

Һьнге ханьме жер'а гот: «Ве йәке т'ө щара тө бир нәкә: Гөнә у тә'ри һәвалед һәв ьн. Ле бәле Иса Мәсиһ р'онайийа дьнйайе йә. Әw тә һ'ыз дькә у дьхвазә, кө тө р'онайийа вида бьжийи. Әw һат, wәки тә жь гөна хьлаз кә. Әw дьхвазә кө тө бьби п'ара wi. Бона ве йәке Әwi қимәте һәри мәзьн, ә'мьре хвә да. Әw дьхвазә кө р'ожәке тө щәм

ви п'адшатийа э'зманада быжийи. Ль вьр қэт тэ'ри т'өнә. Ле бәле әв дьхвазә ньһа жи, жийина тәда т'әви тә бә. Гәло тө дьхвази гөнед хвә бьди р'уйе хвә у жер'а бежи кӧ тә пақьж кә?»

Һ'эмид дәстпекьр гьрийа, ле бәр we ханьме шәрм нәкьр. Әви готьна ханьме фә'м кьрьбу. Чь тыштәки әщеб бу, кӧ Иса Мәсиһ ви һ'ыз дькә у қимәте һәри бьльнд дабу, вәки әв бьбә п'ара ви.

Ханьме жер'а гот: «Тӧ дькари бьк'әви сәр чока у жь Хвәде һиви бьки, вәки гөнед тә афу кә. Гәло тө бавәр дьки, кӧ Иса Мәсиһ бона тә ль сәр хач мьр? Гәло тө дьхвази кӧ әв бьбә хьлазкьре тә?» Һ'эмид бь дьл у щан гот: «Әре, әз дьхвазъм.»

We шәве Һ'эмид дьле хвә вәкьр у бь сайа Иса Мәсиһ һ'ызкьрьна Хвәде қәбул кьр. Һ'эмид жь тә'рийе дәрбази р'онайийа Хвәде бу.

4.

Ль Ингълистане қизэк һәбу, наведе Жәнни бу. Де у баве ве п'ър' дәвләмәнд бун, ле сәре сале Жәнни ньшкева нәхвәш к'әт. Дохтор гот кө нәхвәшийа ве гъран э. Ширәта ви әв бу кө Жәнни вәхтәке жь Ингълистане дәр бьминә. һәгәр һәва ве бе гөһастьне әве диса қәнщ бә.

Ханьма мәйә бавәрмәнд мәт'а Жәннийе бу у чахе кө де у баве ве ширәта дохтор бьһистьн, әв к'әтә бира ван, чьмки вәлате веда һәр гав тә'в һәбу. Ләма р'ожәке баве Жәннийе гот: «Әме һәр'һнә меване хушка хвә у дө се һ'әфтийа щәм ве бьминьн.»

Пышти чәнд һ'әфтийар'а әв к'әтьнә р'е у бь ә'рәба хвә бәрбь башуре чун. Жәнни гәләк ша бу, чьмки щара ә'wльн бу, әве бьчуйа вәлатәки дур. Әве мәт'а хвә жи гәләк һ'ыз дькьр. Мәт'а ве жи гәләк бона Жәннийе дөа дькьр, чьмки әве заньбу кө Жәнни һе дәрбази р'онайийе нәбуйә.

Р'ийа ван дур бу у р'ешитийеда Жәннийе гәләк стьран готьн. Әве стьранәкә гъран-мадул гәләк һ'ыз дькьр, готьнед вейә ахьрийе әв бун: «Р'ебәре мын бә у мын бьбә бәрбь р'онайийе!»

Пышти чәнд р'ожар'а баве Жәннийе ә'рәба хвә бәр меванханәке да сәкьнандьне. Гава де у бав пәйа бун, гәләк зар'ок ль дора ван щьвийан у һәр кәси дьхвәст кө чәлтәйед ван һьлдьн у һьнәки п'әрә бьстиньн.

Жәнни э’рәбеда ма, һ’эта һ’әму чәлтә бьрьнә меванхане у зар’ок чун. Иди we һын мәт’а хwә, һын жи Бериван дит, кө пешийа wанда һатьбун, пьрс кьр гот: «Мәт’е, әв к’и йә? Тә мәр’а нәготийә кө қиза тә һәйә ... Әw гәләк дәләл у ширьн ә!»

Гава Жәнни незики Бериване бу, гәләк мәрьва ль қиза хәриб ньһер’ин, чьмки п’ор’е we зәр у ч’әвед we шин бун. К’ьнщед we, солед we бәдәw бун у хwәха жи йәкә сыпи қәрқаш бу.

Ле Жәннийе тышт те дәрнәхьст, әwe т’әне Бериван дит у кукләк п’ешк’еши we кьр. Ле Бериване әw нәдит у қәт дина хwә нәдаие жи. Жәнни ащыз бу у гот: «Кукләкә weйә өса баш т’өнә, ле диса жи әw нахwазә әве һьлдә. һәгәр әw нахwазә, тышт накә. Әw мьнр’а һе баш ә у әзе we хwәр’а бьһельм.» Бь wан готьна әw вәгәр’ийа у дәст жь қизьке бәр’да. Ле мәт’а we дәсте we гьрт у гот: «Wәрә, бьньһер’ә. Бериван кор ә, әw кукла тә набинә. Әwe бь нета хьраб өса нәкьр.»

Ле бәле Жәнни ащызмайи ма у гот: «Чьма тә әв пешда нәгот?» Ханьме ль бьразийа хwә ньһер’и у дьле хwәда дөа кьр, гот: «Йа Хwәде, жь к’әрәма хwә р’онаиййа хwә нишани Жәннийе кә. Бәри вәгәр’андьна хwә бьра әw Мәсиһ чава хьлазкьре хwә қәбул кә. Йа Хөдан, мәщаләке бьдә мьн, кө әз wep’а бона тә бежьм.»

Чахе де у баве Жәннийе тыштед хwә кьрьнә ода меванхане, әw һ’әму чунә мала ханьме.

Гава Жәннийе п'арскър у зар'окед фәқир нава к'учада дитън, әве позе хвәйи быч'ук бълнд кър. У чахе әве дит, кө мät'а we к'ълита хвә да дәрийе ханики кәвын вәкә, әв зәндәгърти ма. Әве пьрс кър у гот: «Гәло бь р'асти тө маләкә аһада дьмини? Әв қәт нә т'ө щи йә!»

Ле бәле чахе кө мät'а Жәннийе изьна we да, кө алик'арийа we бькә, Жәннийе әв һесири у қьрежайи зу бир кърън. Ханьме ль зар'окәкә быч'ук дьньһер'и. Пешийе ль де у баве Жәннийе хвәш нәһат, кө қиза ван дәсте хвә бьдә зар'әкә нәхвәш, ле ханьме ванр'а гот, кө т'ө щар нәхвәшийа we дәрбази мәръв набә. Жәннийе бе тьрс гот: «Нәхвәш бә йан нә нәхвәш бә, әв иди қәт нә хәма мын ә! Әзе алик'арийа we зар'ока быч'ук бькьм, әсә әзе алик'арийе бькьм!»

Чава кө мät'а we жер'а готьбу, әве т'ас, кәвч'и у һьнәк шәкър анин. Әве һәр р'ож жи өса дькър, әве дәрман у чайдан бьрън, ле бәле әве щур'е хәбәрдана мät'а хвә һ'ыз нәкър. Жәнни һин нәбьбу кө йәки дьн сәрверийе ле бькә. Ле мät'а we жер'а гот: «Т'ас у кәвч'ийа бышо у паше нан һур бькә у текә нав һьнәк ав. Ньһа шуше бьдә мын.»

Жәнни хвәст кө әв йәкә к'ьфш бе дитъне, ләма we думайи кър у алик'арийа мät'а хвә кър. Пьшти дәмәке һ'але зар'оке һьнәки баш бу у ханьме изьн да дийа we, кө т'әви хвә вәгәр'инә мала хвә.

Жәннийе бона ве йәке гәләк қәват станд у гот: «Һәгәр әз мәзын бьм, әзе жи бьбьмә хушка нәхвәша. Әзе ә'мьр ль йед дьн бькьм у зар'окед нәхвәш қәнщ кьм.» У пьрси, гот: «Гәло тыштәки дьн һәйә кӧ лазьм ә әз һин бьм?»

Мәт'а we гот: «Әре, бь р'асти тыштед дьн һәнә, ле әме щарәкә дьн бона ван тышта хәбәр дьн. һун меванед мьн ьн у мьн һе чай у хварьн һазьр нәкьрьнә. Әз бавәр дькьм, һун гәләк бьр'чи нә, нә өса йә?»

Ле Жәнни дьфькьри, хвәха хвәр'а дьгот: «Әзе һәр тышти һин бьм. Әз п'ьр' жехати мә у әз дәрсхана хвәда йа һәрә ақьл ьм. Де у баве мьн дәвләмәнд ьн у чь тыште кӧ лазьм бә, әве бьдьнә мьн.»

* * *

Пышти чәнд р'ожед дьн Жәнни, мәт'а we у Бериван т'әв һәв чун, щики хвәшда бьгәр'ьн у тыштәки бьхььн. Чахе кӧ ван дьхвар, Жәннийе жь мәт'а хвә пьрси гот: «Мәт'е бежә, бона кӧ әз бьбьмә хушка нәхвәша, лазьм ә әз чь тыштед дьн һин бьм?»

We щаба we да у гот: «Әв пьрсәкә қәнщ ә. Әв тышт хвәстьна тәва гьредайи нә. һәгәр тӧ бьхвази т'әне хәма нәхвәша бьхви у алиқ'арийа ван бьки, һьнге лазьм ә кӧ тӧ бьби хушка нәхвәша йан дохтор. Ле бәле, пышти кӧ мәрьвед нәхвәш сыламәт бьн, әв зу зу диса нәхвәш дьк'әвьн. Щарна әв бьр'чи дьминьн у чьмки әв нькарьн

хварьне хвэр'а бьк'р'ьн, диса нэхwэш дьк'эвьн. Гэлэк
һэнэ, эw п'р' сьст ьн у зу дьмьр'н.»

Жәннийе сәре хwэ бьльнд кър, ль мэт'а хwэ ньһер'и у
гот: «Һэгәр өса йә, чьма һун һақаси хwэ дьwэстиньн?»
Мэт'а we гот: «Бәдәна мәрв нә йа һәрә фәрз ә. Щане
һәр мәрви һәйә у щане зар'ока жи һәйә. Хwәде һ'әму
мәрва у һ'әму зар'ока һ'ыз дькә. Эw дьхwазә кә эw һ'әта
һ'әтайе ль әзмен нава р'умәта Хwәдеда бьжин. һэгәр
әм бьхwазьн алиқ'арийа мәрва бькьн, гәрә әм р'ийа
хьлазийе нишани ван бьдьн. Дәwләмәндти, п'әрә йан
сахити т'әне мәрва ша накьн. Лазьм ә, һ'әму мәрв Иса
Мәсиһ нас бькьн, чьмки Wi эw р'ийа кә дьчә әзмен
вәкьрийә. Ле бәле һэгәр тә хwәха Мәсиһ нас наки, тә
нькари р'ийа хьлазийе нишани мәрвед дьн бьки.»
Жәнни шаш ма у щаб нәда.

Мэт'а we думайи кър, гот: «Гөһ бьдә, Жәнни. һ'әму
мәрвед ви wәлатида жь мьрне гәләки дьтърсьн. Бәр
ч'ә'ве ван мьр'н тә'рийәкә зә'ф мәз'нә, бь р'асти, тә'рийәкә
һ'әта һ'әтайе йә. Ләма эw тен щәм мьн, wәки дәрмана
бьстиньн у нәмьр'н. Эw нахwазьн нэхwэш к'эвьн, чьмки
эw жь мьрне дьтърсьн. Әз дәрмана дьдьмә ван, ле бәле
әз бона Мәсиһ жи дьбежьм. Чьмки Мәсиһ бона ван мьр,
wәки жийина ванә һәр-һәйә һәбә. Әз дәрмана дьдьмә
ван, wәки эw бьзаньбьн, кә Мәсиһ хәма ван дьк'ьшинә
у дьхwазә алиқ'арийа ван бькә. һ'ызкьр'н т'әне бь готьне

нинэ. Лэма эз дьхвазьм бь кьрьнед хвэ нишани ван кьм, кө һ'эзкьрьна Хвэде чава йэ. һэгэр тө бьхвази бьби ханьмэкэ қәнщ, лазьм э тө бьзаньби, кө Мәсиһ дьле тэда дьжи. Әв дьхвазэ бь кьред дәстед тэ мәрыва һ'эз бькэ. Бейи Иса те мина ч'ьракэ бе р'ун бьхвази тэ'рийеда р'онайийе бьди.»

Жәнни wэхтэке бе дэнг ма; паше пьрс кьр: «Мэт'е, тө чава зани кө Иса Мәсиһ дьле тэда дьжи?» Мэт'а we пьрси: «Гэло тө чь дьфькьри, р'онайи чава дьк'эвэ ч'ьре?» Жәнни гот: «Лазьм э мәрыв п'ьлтэке теке у we вехэ ...»

«Әв р'аст э. Гэрэке эм дәрийе дьле хвэ бона Иса Мәсиһ вэкьн. Йан эм жер'а бежьн, эм дьхвазьн wi қэбул кьн. Эм же һиви бькьн кө әв гөнед мә афу бькэ у дьле мә пақьж кэ. Гэрэке эм бавэр бькьн, кө Әв бона мә мьрийэ у жийина һәр-һәйе дьдэ мә. һынге Әве бь жийина һәр-һәйе р'онайийа хвэ жи текэ дьле мә.»

һынге Жәнни гот: «Әз бавэр накьм, кө лазьм э Иса мын пақьж кэ. Дьле мын нэ қьреж э. Гэло тө дьбежи, эз гөнэк'ар ьм?» Мэт'а Жәннийе әв һ'эмеэ кьр у бь дэнгэки ньмьз готе: «Әв һе пенщ дәқэ т'өнэ кө тө вьр и, мын ф'эм кьр кө тө йэкэ гөнэк'ар и.»

Жәнни вэщньңи у һәм жи шашмайи у дьлтэнги гот: «Әв нэ р'аст э! Дийа мын һәр гав дьбежэ кө эз қизькэкэ қәнщ у дәлал ьм.» Мэт'а we гот: «Бәлки, ле бәле Хвэде

дъбежэ кӧ эм һӑму гӧнӑк'ар ын. Гӧнӑк'ар нькарын һэр'нӑ
э'змен у эв р'умӑта Хвӑде набиньн. Бинӑ бира хвӑ, кӧ
Иса Мӑсир бегӧнӑ бу, һатӑ ве дьне. һынге те зу фӑ'м бьки,
кӧ һын к'ӧбар-бабахи у һын жи сӑрһ'ышки гӧнӑ нӑ. Мьн эв
һэр дӧ тышт щӑм тӑ дитьнӑ. Ле бӑле Иса Мӑсир дькарӑ тӑ
жь гӧнӑһа пафьж бькӑ, чьмки эв бе гӧнӑ йӑ.»

Жӑннийе иди нӑхвӑст кӧ мӑт'а we һе зедӑ бона ве
йӑке бежӑ. Эв р'абу п'ийа у гот: «Даһа баш бу дина мьн
Бериване буйа! Ньшкева эв р'ийа хвӑ ӧнда нӑкӑ! Ӗса
жи эз дьфькьрм, лазьм э эм вӑгӑр'ын. Де у баве мьн
we һивийа мӑ бьн.» Эв һӑму р'абун у вӑгӑр'ийанӑ мала
ханьме.

Ле бӑле we шӑве хӑва Жӑннийе нӑһат. Эв нав щийе
хвӑда зьвьр'и у бона готьнед мӑт'а хвӑ дьфькьри.
Хьлазийе эв р'абу у к'ынщ ль хвӑ кьрын. Эве де у баве хвӑ
сьвдӑра меванханеда дитьн у ванр'а гот: «Эз дьхвӑзым
һэр'ымӑ щӑм мӑт'а хвӑ. Мьн бьбьнӑ мала we, эз дьхвӑзым
һьнӑки ль вьр бьминьм у т'ӑви we хӑбӑр дьм. Эве диса
мьн вӑгӑр'инӑ меванхане.» Чахе we те дӑрхьст кӧ бав we
бежӑ «На», һесьр ч'ӑвед we һатьн у we бь дӑнгӑки нӑрм у
ньмьз гот: «Жь к'ӑрӑма хвӑ, һӑгӑр дькарын мьн бьбьн...»

Гава ханьме бьразийа хвӑ бӑр дери дит, һьнӑки
ӑщӑбмайи ма, ле дьле weва ӑйан бу, чьма Жӑнни нӑ
р'ьһ'ӑт ӑ.

We қәт тыштәк нәгот у пышти дәмәке Жәннийе дәстпекър, гот: «Мәт'е, тә гот кө Иса Мәсиһ дькарә дьле мә пақьж бькә. Мә'на we чь йә? Жь к'әрәма хwә ве йәке мынр'а шыровә кә.»

Мәт'а we к'еләка we р'унышт у гот: «Р'аст ә Жәнни, тө гөнәк'ар и у дьле тә нә пақьж ә. Ле сәбәб нә әw ә, кө тө хwәһ'ыз у сәрһ'ышк и. На хер, ле чьмки тө гөнәк'ар и, тө сәрһ'ышк у хwәһ'ыз и. Бь ван тышта гөнәк'арийа мә к'ьфш дьбә, гөнәк'ари т'эмамийа жийина мәда йә.

«Әм нькарын хwәха хwә жь ве гөнәк'арийе хьлаз кьн, тыштәк жь дәсте мә найе. Лазьм ә йәки дьн бе у алик'арийа мә бькә, wәки мә жь гөнед мә хьлаз бькә. Мәр'а йәк лазьм ә, кө щәзайе гөнед мә һьлдә сәр хwә. Т'әне Иса Мәсиһ дькарә ве йәке бькә, чьмки Әwi т'ө щара гөнә нәкър. Ле Әw гөнед тә һьлда сәр Хwә у дәwса тә мър. Ләма гөнед тә дькарын бенә афукьрьне.

«Әw афубун п'ешк'еша Wi йә, әw беһәқ дьдә. Лазьм ә әw мина п'ешк'еше бе қәбулкьрьне. У бь р'асти, әм нькарын қимәте афубуне бьдьн жи. Әв йәк жь дәсте мә найе. Ле әм дькарын баwәрийа хwә Иса Мәсиһ биньн у п'ешк'еша Wi - аwа готи афубуна гөна, бь шабуне қәбул кьн. Тыште кө әw жь мә дьхwазә, әв ә: Әм гөнед хwә бьдьнә р'уйе хwә у же һиви бькьн кө Әw бьбә хwәдаие жийина мә. һынге Әwe тә'рийе у гөна жь жийина мә дәрхә. Әwe р'онаийа хwә бьдә мә. һынге әме зәлал фә'м бькьн, к'а мә'на ван готьна чь йә. Wi гот: Әз р'онаийа дьнйаие мә; йе кө ль

пэй мын бе, тө щара тэ'рийеда наминэ, ле we бьбэ хwэйи р'онайийа жийине.»

Жэнни дьфькьри у һынге гот: «Мэт'е, эз дьхwазьм кө Иса Мэсиһ дьле мыни қьреж пақьж бькэ. Эз дьхwазьм кө р'онайийа Wi, тэ'рийа дьле мын дэрхэ, wэки эз бькарьбьм алиқ'арийа мэрьвед дьн бькьм. – һэгэр эз бawэрийе Иса Мэсиһ биньм, гэло р'асти Әwe бьк'эwэ дьле мын?»

Мэт'а we гот: «Бьразийа мынэ дэлал, һэгэр тө бawэр бьки у дьле хwэ бьди Wi, э'сэ Әwe һэр гав т'эви тэ бэ.»
Ль сэр we йэке Жэннийе гот: «Бь р'асти, эз бawэр дькьм. Әре мэт'е, эз бawэрийа хwэ бь Иса Мэсиһ тиньм.» Бь ви аwайи әw қиза дэwлэмэндэ жь Ингылистане, жь тэ'рийа гөна дэрбази р'онайийа п'адшатийа Хwэде бу.

5.

Ньһа эм вэгэр'ын сэр һ'але һ'эмид. һ'эмид һәр р'ож дьчу мала ханьме. Әви Инцилэк станд у ви гэлэк дьхвәст кӧ һини хвәндьне бьбә. У чьмки ви дьхвәст һин бьбә, әв зу жи һини хвәндьне бу!

Һ'эмид гэлэк ша у дьлгәш бу – һ'әта кӧ меванед ханьме т'әви қиза хвә жь Ингълистане һатън. Сәрида дьле ви ч'ә'внәбарийева т'ъжи бу, чьмки ви бьһист, кӧ we қизьке ханьма вийа дәлалр'а дьгот «Мәт'е». Ле бәле чахе ви дит, кӧ әв қәнцийе ль хушка ви дькър, әв ль ч'ә'внәбарийа хвә п'ошман бу. Гава кӧ әве вэгәр'ийана вәлате хвә, әви we диса дәст бь дәрсед хвәндьне бькьра.

* * *

Р'ожәке, чахе кӧ ви мина һәр гав сьбе зу бь һәваданке агър гӧр' дькър у к'адә дьп'ә'тън, ньшкева ч'ә'ве ви к'әтә сәр мәрвәки. Те бежи дьле ви жь тьрса сәкьни. Мәрве кӧ ви дит, әв зьр'баве ви бу!

We гаве ханьм т'әви меванед хвә р'асти зьр'баве ви һатън. У Бериван жи т'әви ван бу! Әви дит, кӧ зьр'баве ви қәнщ ль ван һәмуйа ньһер'и. һәма щида һ'эмид хвә ль пышт т'әхте сьфьре вәшарт у егърва мьжул бу. Әви хвәха хвәр'а гот: «Әз чь бькьм? Йа һәрә қәнщ әв ә, әз бьр'әвм. Бериван нә т'әләкеда йә. Әв т'әви ханьме у

меванед ванр'а йә. Зыр'баве мын төрөш накә, кә хушка мын бър'эвинә.»

Һәмид қәнц заньбу, кә ван һәмуйа гәләк хушка ви һ'ыз дыкър у ч'эвед ван ле бун. Ле әw хwәха т'әледа бу. Әw фькьри, хwәр'а гот: «Һәгәр зыр'баве мын мын бьбинә, әwe мын бьгьрә у мын хә у we ә'мыр ль мын бькә, кә әз хушка хwә жь мала ханьме бър'эвиньм. Әре, лазьм ә әз зу зу бър'эвьм.» Әви т'ө тышт фьрошкарр'а нәгот, р'абу у р'эви. Әw бь ләз к'учар'а дәрбаз дыбу, жь бажер дәрк'әт у хwә вәшарт.

Һәмид т'эмамыйа шәве жь бажер дәр дәрбаз кър у дыхwәст, кә дө р'ожед дын жи ль wьр бьма. Ле бәле р'ожтьра дын, әви сьбе зу дәнге ханьме бьһист. Бь дәнгәки бьльнд гот: «Һәмид! Һәмид! Тө ль к'ө дәре йи? Жь к'әрәма хwә, зу wәрә! Һәвале тә гот, кә тө р'эвийи вьр. Әм к'әтьнә тәнгасийе! Лазьм ә тө алик'арийа мә бьки! Жь к'әрәма хwә wәрә щәм мын!»

Һәмид иди нькарьбу хwә вәшарта. Әw жь щийе хwә дәрк'әт у ньшкева ль бәр ханьме сәкьни. Ханьм һын т'әв-һәвбуйи, һын жи щур'әки ша, жер'а гот: «Әз қәт ф'әм накьм, кә һун чава дыкарьн хwә вәшерьн у ньшкева диса хөйа бьбьн.» Ле Һәмид пьрс кър, гот: «Тә чьма гази мын кьрийә? Чь буйә?»

Әwe гот: «Көр'е мын, дәрдәки мәзын қәwьмийә. Бериван онда буйә. Әм ньзаньн әw ль к'ө дәре йә. Мә әw нәдитийә.

Әм чун базаре у мә Бериван чәнд дәдә щәм бразийа хвә
һышт, ле ньшкева әв бәтавә бу. Бразийа мьн ньзанә, әв
чава буйә»

Һәмид ләрзи у гот: «Зыр'баве мә әв брийә.»

«Тө чава зани?»

«Мьн дөһө әв базареда дит. Чахе кө һун к'учер'а дәрбаз
дьбун, әви һун дитьн. Әви қәнщ ль хушка мьн ньһер'и
у мьн заньбу кө ви дьхвәст, we бр'әвинә у бьфьрошә
п'арскәрәки. Мьн ньзаньбу кө вәйе хушка мьн т'әви
бразийа хвә т'әне бьһельн.»

Ханьме бь дәнгәки нәрм гот: «Һәмид, мьн ньзаньбу кө
зыр'баве тә һатийә, мьн ньзаньбу кө Бериван т'әледа йә.
Тә заньбу, ле тө р'әвийи. Мә һәр дөйә жи тыштәки шаш
кыр, ле ньһа лазьм ә, әм we бьбиньн.»

Һәмид гот: «Әв набә.» Ханьме қәбул нәкыр у гот: «Чьма
набә? Плана мьн һәйә. Меванед мьн һазыр ьн, бь әрәба
хвә һәр'ьнә гөнде тә. Әзе т'әви зыр'баве тә хәбәр дьм у әзе
р'ийәке бьбиньм кө әв хушка тә бьдә мьн.»

«Ле тө р'е ньзани.» «Р'аст ә. Гәрәке тө т'әви мә бейи у
р'е нишани мә бьки.» Һәмиде ч'әвтърсийайи гот: «Һәгәр
әз т'әви вә бем гөнде хвә, гәло тө зани чь we бе сәре
мьн?»

«Хәма нәхвә, тыштәк найе сәре тә. Т'әне лазьм ә, тө мала
вә нишани мә бьди. Әв т'ера мә дькә. Чь иди лазьм бә,
әме бькьн.»

Әw вәгәр'ийанә бажер у ә'йни we р'оже һәвалед һ'әмид дитын, кө әw ә'рәбәйә хwәшә нәнаста жь бажер дәрк'әт у бәрбь гөндә һ'әмидда чу. Wана чьqас ч'ә'внәбарийә wi дькьр! һ'әмид к'әнийә у дәсте хwә ванр'а һ'әжанд. Әwi нәхwәст һәвалед wi бьбиньн, кө he тьрс дьле wiда һәйә. Р'ожәкә п'ьр' хwәш бу у һ'әмид ани бира хwә, кө әw we шәве чава т'әв хушка хwә бь зә'мәти һьлк'ьшийә ви ч'ийайи.

Ханьме у зьламе ингьлиз тьрса һ'әмид дьр'әвандын у жер'а дьготын кө хәма нәхwә. һәр тышт we қәнщ бә. Диса жи әw хәмгин бу, чьмки әwi бира дийә хwә кьрьбу. Әw гәләки незики we дьбә, ле нькарә we бьбинә...

* * *

Чахе кө р'ож дьчу ава, әw незики гөндә һ'әмид дьбун. һьнге wана ә'рәба хwә нава гөндда һьштын, чьмки к'учә п'ьр' тәнг бун. һ'әмид һеди һеди пешда чу, хwә жь ч'ә'вед гөндийә вәдьшарт у р'е нишани ханьме у мәрьве ингьлиз кьр. Әwi мала хwә у р'онаиййә алава егьр дит, бь дәнгәки ньмьз ванр'а гот: «Жь дара һежире ведатьр, мала сьсийә йә мә йә.»

Ханьме гот: «Баш, әме һәв ду ә'рәбеда бьбиньн. Ньһа вәгәр'ә!» Ле бәле һ'әмид вәнәгәр'ийә. Әwi хwә вәшарт у ль сәр р'онаиййә дьле хwәда дьфькьри. Чьqас хwәш бу, кө әw иди жь тә'рийе нәдьтьрсийә! Оса жи иди нә лазьм бу

кӧ жь щьна бытьрсэ. Һеди Һеди эw чэлэпийа незики мала хwэ бу, дъзива дина хwэ да Һьндӧр' у гӧһе хwэ да готьнед мэзьна.

Әwi дит кӧ зьр'баве wi р'абу у меван қәбул кьрын. Wi бьһист кӧ мәрвәки ләз-ләз тышт дькьр у Һьнге дәнге ханьме к'әтә гӧһе wi, кӧ дьгот: «Әз һатьмә, wәки бона һ'але қиза wәйә кор бьзаньбьм. Бәри һ'әфт мәһа бьрайе we әw ани щәм мьн, wәки әз we хwәй кьм. Әз гәләк дьхwазьм, әw вәгәр'ә щәм мьн. Әw қиза wә йә, һун ль гора хwәстьна дьле хwэ бьшеwьрын. Ле бәле әз һазьр ьм, кӧ жь һәр кәси зә'фтьр п'әра бьдьмә wә.»

Зьр'бав гот: «Әз бона қиза хwэ тыштәки ньзаньм. Р'аст ә, бьрайе we бәри һ'әфт мәһа әw р'әванд, ле жь we р'ожеда мьн әw нәдитийә у қәт тыштәк нәбьһистийә. Һәгәр әw вәгәр'ә щәм мьн, әзе we бь р'әзәдъли бышиньмә щәм wә.»

Дәри нивида вәкьри бу у Һ'әмид дит, кӧ дийа wi ль wi алийе егьр р'унышти бу. Әwe ч'ә'ве ханьме ньһер'и. Һ'әмид фә'м кьр, кӧ мә'на we йәке чь йә. Чахе кӧ дийа wi нәwерьбу тыштәк быгота, әwe пе ч'ә'ва өса дькьр. Һ'әмид дит, кӧ дийа wi сәре хwэ Һьнәки бь алийе пирәжьнева Һ'әжанд у щида ханьме фә'м кьр. Әwe дит кӧ ль пышт пирәжьне қӧт'ик һәбу. Тыштәк бьнда вәшарти бу. Һ'әмид дьләрьзи дит кӧ ханьм бәрбь қӧт'икә чу. Ньшкева we гази кьр гот: «Бериван! Бериван!»

Зьр'бав жь щийе хwэ нә Һ'әжийа, р'әнг ле нәмабу.

Пирэжыне дэсте хwэ дьрежи qöt'ийе кър, ле иди дэрэнг бу. Бериван бь qир'инэкэ ша жь бьн qöt'ийе дэрк'эт у ханьме эw h'эмеz кър. Щарэкэ дьн ханьм вэгэр'ийа сэр зьр'бав, ле эw п'ър' herc бу. Эw мэрьве ингълиз гавэке пешда авит чу. Эw мэрьвэки бьльнд у сэр хwэ бу у зьр'бав хwэр'а гот: «he баш нинэ э, эз п'эра бьстиньм у бьhelьм, кö Бериван т'эви wан вэгэр'э бажер?»

Чахе кö h'эмид эв йэк дит, эw щиде вэгэр'ийа э'рэбе, хwэ вэшарт у ль hивийа хушка хwэ ма. Ле ньшкева дэнгэки нас у ширьн бь дьзи газе wi кър, гот: «h'эмид! Kör'e мьн! Kör'e мьни дэлал!» h'эмид р'абу у дэсте дийа хwэ пач' кър. Эw hэр дö пашда чун у бьн сийеда сэкьнин.

«Kör'e дэлал, тö чава йи, тö баш и? Эз гэлэки ша мэ, кö тэ Бериван бьрэ щэм ве ханьма qэнщ. Гэрэке ч'э'ве тэ hэр гав ль сэр хушка тэ бэ. hаш хwэ hэбэ, зьр'баве тэ we щарэкэ дьн быщер'ьбинэ, кö we бьр'эвинэ.»

hьнге h'эмид дийа хwэр'а гот, кö wi чава мала ханьме у эw шыкъл дитьбун у гот: «Йа hэрэ qэнщ эw э, кö эз ньha wi мэрьве ль сэр шыкъл нас дькьм. Эw Иса Mэсih э у Эw ньha ль э'змана э, сах э!» Эwi дийа хwэр'а гот, кö эw жь Инщиле гэлэк тыштед qэнщ hin буйэ у гот: «Бь р'асти, эз дьхwазьм he гэлэки hьндава Mэсihда hin бьм!»

Дийа wi эw h'эмеz кър у гот: «Баш э у hьнге те бейи щэм мьн у hэр тышти мьнр'а бежи, wэки дьле мьн жи ша бэ.» h'эмид сэре хwэ дани сэр мьле дийа хwэ.

Хвэзи эз быкарьбума щэм we бьмана! Ле эви шевъра хвэ кърбу у жер'а гот: «Эз дьхвазьм ньһа вэгэр'ым. Гэрэке эз he гэлэки һини хвэндьне бьм у he зедэ ль сэр Мьзгинийа Хвэде һин бьм. Дэма нандьрутьне, эзе вэгэр'ымэ мале у эзе һэр тышти тэр'а бежым.»

Дэнге гаван һатэ бьһистьне. Һ'эмид дәсте дийа хвэ пач' кър у ханьме эw бьмбарэк кър. Һьнге эw зьвьр'и у бь дьлэки көл вэгэр'ийа мал.

Гава кө мэръве ингълиз, ханьм, Һ'эмид у Бериван сийар дьбун, зьр'баве wi һерск'эти бэрбь wan бэзи у кърэ қир'ин, гот: «Бъра Бериван т'эви wэ бе, ле Һ'эмид нькарэ т'эви wэ бе. Эз заньм кө эw ль вьр э – у эw гэрэке ль вьр бьминэ!» Йе ингълиз бь лэз мотор да хэбате, эрэба хвэ қальм ажот, өса кө һьндөр'да Һ'эму к'этьнэ сэр һэв. Ле бэле хэм т'өнэ бу, эw Һ'эму жи хьлазбуйи бун у жь зьр'баве хьраб дур к'этьбун – у Бериван жи т'эви wan бу!

Һ'эмид пашда ль гөнде хвэ дьньһер'и. Мала wi ль вьр бу, ле ль гора бир у бавэрийа wi, wi гөнде бьч'укда т'ө кэси т'ө щара наве Иса Мәсиһ нэ бьһистьбу. Wi дьле хвэда заньбу, кө р'ожэке әве бь сэре хвэ у бэлки п'ийа вэгэр'ийа гөнде хвэ. Әве бе тырс бе, чьмки р'онаийа дьле wiда we қәwате бьдэ wi у we төрөш кэ. Бь дэнгэки

ньмьз ви хвэха хвэр'а гот: «Иса гот: Эз р'онайийа дьнайе мэ. Йе кө ль пэй мьн бе, тө щар we тэ'рийеда начэ.»

* * *

Жь we р'оже шунда ч'э'ве ханьме he сэр Бериване бу у иди эw т'эне нэд'һышт. Эwe бь ч'э'ве хwэ зьр'баве we дитьбу у нет-мэрэме ви заньбу.

Р'ожэке h'эмид гэлэк хэмгин бу, чьмки иди меванед ханьме we вэгэр'ийана Ингълистане у h'эмид бьһистьбу, кө ханьме меванед хвэр'а готьбу: «Бэле, эз заньм, йа һэрэ қэнщ эw э, кө Бериван т'эви wэ бе у һэр'э мәктэбэкэ бона зар'окед кор. һун соз бьд'нэ мьн, кө һуне he зэ'ф жер'а бона Иса Мәсиһ беж'н, йане на эз наһельм эw т'эви wэ бе. h'эта кө эw Мәсиһ нас нэкэ у қэбул нэкэ, нэ т'эне ч'э'вед we we кор бьн, ле дьле we жи we кор бэ у эв йэк he хьраб э.»

Дьле хwэда h'эмид заньбу, кө йа һэрэ қэнщ бона хушка ви эw э. Меванед ингълиз соз дан у ханьме дэстур да, wэки Бериван т'эви wan һэр'э.

Р'ожа к'ьфшкьри һат, h'эмид у ханьме Беривана бьч'ук вэр'е кьрьн. Щарэкэ дьн ч'э'вед ви т'ьжи һесър бун, ле ви қэт шэрм нэкьр. h'эта кө э'рэбэ дьдит, эви дэсте хwэ

Һ'әжанд у паше әw т'әви ханьме һьлк'ышийа к'уча дьреж у тәнг. Бь хәмгини ви гот: «Иди хушка мьн we қәт набә һ'әwще мьн.»

Ханьме әw бьр мала хwә у жь ви пьрс кьр, гот: «Гәло тә дьхwази щәм мьн бьмини? һәгәр тә бьхwази, тә дькари бьби кәр'е мьни бьч'ук.» Әви сәре хwә һ'әжанд у гот: «Әз гәләк р'ази мә, әв we п'ьр' баш буйа, ле набә. Әз дьхwазьм һе зәф жь Инциле һин бьм у дәма нандьрутьнеда, әз дьхwазьм вәгәр'ьмә гөнде хwә. Әз дьхwазьм дийа хwә у һәвалед хwәр'а бона Иса Мәсиһ бежьм. Бьра һәр кәсе кә бьхwазә, бона ви бьбьһе. Әзе чава ль вьр к'еф у әшq бьм у гөнде мьнда мәрьв тәрийеда дьминьн?»

Чава кә дийа ви дькьр, ханьме жи әw һ'әмез кьр у гот: «Бь р'асти, ньһа әз заньм кә р'онайийа Иса Мәсиһ к'әтийә дьле тә, чьмки тә дьхwази, кә мәрьвед дьн жи бона Мәсиһ бьбьһен. Бона ве йәке мьн дәст жь wәлате хwә бәр'да у әз һатьмә вьр, wәки мәрьв р'онайийа дьнйайе бьбиньн у қәбул бькьн. Гәло тә заньбу кә Иса Мәсиһ щарәке гот: «Һәр'ьн һәр чар алийед дьнйайе у Мьзгинийе һ'әму мәрьва бьдьнә бьһистьне.» Әре, әм һәр дө жи, әме ве йәке бькьн.»

Һ'әмид әw готьнед ханьма дәлал т'ө щар бир нәкьрын.

Wәхте нандьруне һат у һ'әмид хатьре хwә жь ханьме хwәст у к'әтә р'е. Әви дәмәкә дьреж дәсте хwә жер'а һ'әжанд. Иди тьрса тәрийе дьле вида нәмабу. Бәле,

бэлки малда we ль wi хьн, эwi эв йэк заньбу, ле диса
жи дьле wi шабуне у h'ьзкьрьнева т'ьжи бу. Эw h'ьзкьрьн
h'ьзкьрьна Иса Мэсиh бу. h'эмид Эw h'ьз дькьр, чьмки Эw
мьр, wэки h'эмид хьлаз бьбэ. Ёса жи h'эмид wан мэрьвед
кө he Иса Мэсиh нас нэкьрьбун, h'ьз дькьрьн. Лэма эw
мьзгиндаре бьч'ук бе хоф у тьрс р'ийа хwэда чу. Эwi
нэдит кө hesьред шабуне ч'э'вед ханьмеда чава т'ьжи
бьбун.

* * *

Тьштэки дьн майэ, кө эм бежьн: Бэле, Беривана дэлал
жи ль Ингьлистане Иса Мэсиhe хьлазкьре хwэ qэбул кьр.
Бэле эw кор бу, ле эwe Иса Мэсиh awa готи Р'онайийа
Дьнийаie дит.

Әм зә'ф р'ази нә бона алик'арийа
бърайед мә Надъре Әфо у Барисе Жоржик,
өса жи хушка мә Емма Щасъм.
Паола Жоржи жи шькьле сәре чекър.